

Innspill til kunstnermeldingen fra Grenland Friteater

Vi viser til vårt innspill til Kunstnermeldingen fra 2019 med detaljerte svar på de spørsmålstillingene som var aktuelle da. Her følger et mer kortfattet og direkte svar på enkelte av de nye spørsmålstillingene. Vi gjør oppmerksom på at vi skriver spesielt om scenekunstheltet, selv om flere synspunkter sikkert kan overføres på andre deler av kunstfeltet.

1. Hva kan gjøres for å legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø over hele landet?

- Det kreves politisk vilje for å motvirke de sterke sentraliserende kreftene innenfor kunstfeltet.
- Kulturpolitikken bør legge vekt på å bygge kulturen nedenfra og å støtte lokale kompetansemiljø og initiativer.
- Kulturpolitikken bør legge vekt på å legge flere institusjoner til distriktene.
- Det bør finnes nye mekanismer for rapportering og forskning på scenekunsten, der perspektivet ikke er fra sentralt hold («Hvordan fungerer Kulturrådets ordning for distribusjon av kulturrådsstøttede prosjekter?»), men fra et lokalt og bruker-synspunkt: Hvordan fungerer scenekunsten i den enkelte region, det enkelte sted og fra bestillere, samarbeidspartnere og publikums side. Et perspektiv som fanger helheten. Det finnes ikke i dag.
- Regionale utviklingsmidler til kultur: På 00-tallet ble en del regionale utviklingsmidler i Telemark kanalisert til kultur. Dette brukte vi til flere store, gode prosjekter som skapte oppmerksomhet, publikum og arbeidsplasser for kunstnere i vår region. Da midlene tørket inn, så vi at flere gikk over i andre yrker eller flyttet til Oslo.

Grenland Friteater har gjennom lang tid skapt kulturarbeidsplasser i vårt område i Grenland og Telemark og et sterkt kompetansemiljø med et stort internasjonalt nettverk. GF har utviklet nye arenaer for scenekunst som Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival (PIT) og Stedsans.

GF feiret 45 år i 2021 og er Norges eldste frie scenekunstgruppe. Fra starten har GF bygget kompetanse gjennom et internasjonalt gruppeteaternetttverk med sterk kultur for samhandling og kompetansedeling. Ved siden av eget kunstnerskap har GF vært opptatt av å bidra til utviklingen av den frie scenekunsten i Norge. GF har vært en motor i utviklingen av scenekunsten og skapt et faglig miljø for andre aktører. GF har alltid hatt pedagogisk arbeid med kurs og trening av skuespillere som ryggraden i sitt arbeid. Dette har blitt utvidet med pedagogikk for bl.a. tekst- og konseptutvikling, tverrkunstneriske prosjekter og utstrakt samarbeid med det frivillige feltet. GF har utviklet nye arenaer for scenekunst som Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival (PIT) og Stedsans.

På 1970-tallet ga Riksteatret opp Porsgrunn som visningsarena. En generasjon senere er Porsgrunn i Norsk kulturindeks rangert som en av Norges fremste scenekunstkommuner.

Teaterparken er Grenland Friteaters nye program for kompetansedeling og talentutvikling. Det retter seg først og fremst mot unge og mindre etablerte kunstnerkonstellasjoner med stort kunstnerisk potensiale. Teaterparken vil legge vekt på ensembler som har ambisjoner om å produsere høyverdig scenekunst som skaper nye relasjoner til publikum – enten det dreier seg om nye publikumsgrupper eller nye steder å presentere scenekunst utenfor tradisjonelle scenerom.

Prosjektet ble satt i gang i 2019 som et treårig prøvedriftprosjekt med støtte fra Kulturrådet. Prøveprosjektperioden for Teaterparken gikk fra 1. januar 2019 til og med juni 2022. Vi søker nå om å få fortsette dette arbeidet.

2. Hva kan gjøres for at kunstnere får rimelig betaling for arbeid, oppdrag, bruk og visning av verk?

- Stipend- og støtteordningene for utvikling og produksjon av scenekunst er et gode, men det bør gå mer midler til distribusjon og formidling av scenekunst. Det vil både kunne få opp bruken av scenekunsten og gi bedre inntekter for visning av verk.
- Et forsøk med en brukerstyrt formidlingsmodell bør prøves ut. Denne modellen finnes allerede og har en organisasjon: Scenekunstbruket. En satsning på dette området - enten det er innenfor eller utenfor Riksteatret - vil kunne skape bedre inntekter og en sterkere scenekunstkultur over hele landet.

5. Hvordan sikre at kunstnerbefolkningen gjenspeiler vårt mangfoldige samfunn?

Grenland Friteater har en lang tradisjon for satsing på mangfold. Vårt bidrag har gjennom mange år i korte trekk vært - og er:

- Lav terskel for å bli deltaker eller tilskuer på arrangementer
- Sterk satsing på internasjonal utveksling
- Sterk satsing på lokal kultur
- Sterk satsing på offentlige rom som arena
- Samarbeid med frivillige organisasjoner
- Integrasjon gjennom deltakelse
- Gratis arrangementer

6. Hvordan bidra til økt internasjonalt samarbeid

- Grenland Friteater har helt fra starten vært del av et internasjonalt nettverk som i dag må kunne kalles globalt, og som vi ikke kunne ha eksistert foruten. Gjennom hele vår historie har internasjonalt samarbeid vært en viktig del av vårt arbeid.
- Utfordringene for å få til slikt samarbeid er ofte økonomiske. Vi er glade for de mulighetene Utenriksdepartementets reisestøtteordninger gir. Vi er samtidig kritiske til de store kuttene i støtteordningene i ordningene som kom under Solberg-regjeringen.
- Vi har lenge hatt et nettverk av samarbeidende teatre i den tredje verden. Tidligere har vi gjennomført store utvekslingsprosjekter med Peru, Colombia og Cuba med støtte gjennom Utenriksdepartementet, men også der er støtteordningene kuttet. Det er et stort tap, både for oss, dem og vårt publikum at disse mulighetene er blitt begrenset.